

Inenting

De JGZ verzorgt ook alle inenting van het Rijksvaccinatieprogramma. Momenteel krijgen kinderen inenting tegen tien ernstige infectieziekten. Bijvoorbeeld tegen kinkhoest, mazelen, rode hond of een vorm van hersenvliesontsteking. Tussen de leeftijd van 8 weken tot 14 maanden worden kinderen vijfmaal ingeënt. Rond het vierde en negende levensjaar volgt een herhaling.

Aanvullende zorg

Naast de preventieve onderzoeken en inenting die zijn geregeld op vaste contactmomenten, biedt de JGZ aanvullende zorg. Maatwerk voor wie extra ondersteuning of advies nodig heeft. Deze aanvullende zorg verschilt per gemeente en bestaat bijvoorbeeld uit:

- telefonische spreekuren
- inloosprekuren
- extra consulten
- extra huisbezoeken
- individuele opvoedondersteuning
- oudercursussen, zoals een opvoedcursus of pubercursus
- groepsbijeenkomsten, bijvoorbeeld over eetproblemen of zindelijk worden

Registratie

JGZ-professionals leggen van ieder kind een medisch dossier aan. Zo kunnen zij mogelijke gezondheidsrisico's sneller signaleren en kinderen in risicovolle omstandigheden makkelijker volgen. In de loop van 2009 worden alle nieuwe dossiers digitaal. Alleen JGZ-professionals die bij het kind betrokken zijn hebben toegang tot het kinddossier. Vanzelfsprekend mogen ouders het dossier van hun kind inzien.

Samenwerking

Uiteraard werkt de JGZ samen met andere jeugdorganisaties, zoals kinderopvang, scholen, maatschappelijk werk en Bureau Jeugdzorg. Een goed voorbeeld van een samenwerkingsverband zijn de zorg- en adviesteams (ZAT's). De ZAT's ondersteunen jeugdigen, hun ouders en scholen bij gesignaleerde problemen en zorgen dat zij de juiste hulp krijgen. Vanaf 2011 heeft elke gemeente een Centrum voor Jeugd en Gezin waar ouders en kinderen van alle leeftijden terecht kunnen. Vanuit dit Centrum werken zorgverleners samen om die hulp te bieden die kinderen op dat moment nodig hebben.

rivm

RIVM
Rijksinstituut
voor Volksgezondheid
en Milieu
Centrum
Jeugdgezondheid
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

Jeugdgezondheidszorg in Nederland

Voor een optimale ontwikkeling van
pasgeborene tot jongvolwassene

Ieder kind in Nederland heeft het recht op te groeien tot een gezonde volwassene. Daarom kunnen ouders rekenen op gratis deskundige zorg door jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen en (dokters)assistenten. In deze folder leest u welke zorg ouders kunnen verwachten, op welke momenten en van wie. Hoe is de jeugdgezondheidszorg in Nederland georganiseerd?

Wat houdt de jeugdgezondheidszorg in?

Voorkomen is beter dan genezen. Dit is de essentie van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) in Nederland. Het is een preventieve zorg die actief, gratis en op vaste momenten wordt aangeboden aan alle kinderen in Nederland van 0 tot 19 jaar. Hoe? In de vorm van preventieve gezondheidsonderzoeken, inentingen en voorlichtingsbijeenkomsten. Op deze manier draagt de JGZ bij aan het gezond en veilig opgroeien van kinderen.

De JGZ volgt de groei en ontwikkeling van kinderen. De zorg begint al in een vroeg stadium. Ouders van pasgeborenen krijgen in de eerste levensweken van hun baby twee keer thuis bezoek van een JGZ-professional. Na vier weken en totdat hun kind vier jaar is, bezoeken ouders met hun kind het consultatiebureau. Daarna vinden de preventieve onderzoeken plaats op school of bij de GGD. Tijdens alle onderzoeken krijgen ouders en kinderen individuele zorg en leeftijdsgericht advies over bijvoorbeeld voeding, mondgezondheid, opvoeding en beweging. Wanneer ouders en kinderen vragen hebben wordt daar zo uitgebreid als nodig op ingegaan.

Het doel van de JGZ is problemen op lichamelijk, geestelijk, cognitief en sociaal gebied te voorkomen en zo vroeg mogelijk te signaleren. Constateert een JGZ-professional een gezondheidsrisico als overgewicht, spraak- en taalstoornissen of gedragsproblemen, dan krijgen ouders een persoonlijk en deskundig advies. Indien nodig worden zij doorverwezen naar bijvoorbeeld een huisarts, opvoedkundige of logopedist. Met andere woorden: de JGZ helpt alle gezondheidsrisico's van kinderen van 0 tot 19 jaar zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken!

Basistaken JGZ wettelijk geregeld

De basistaken van de JGZ zijn sinds 1 januari 2003 vastgelegd in de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) en het bijbehorende Besluit jeugdgezondheidszorg. Deze wet verplicht Nederlandse gemeenten kosteloos jeugdgezondheidszorg aan te bieden. Het zorgaanbod is beschreven in het Basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, dat bestaat uit een uniforme en een maatwerkdeel. In het uniforme gedeelte staan activiteiten die op vaste momenten aan alle kinderen worden aangeboden, zoals de preventieve onderzoeken en de inentingen. Voor het maatwerkgedeelte hebben de gemeenten beleidsvrijheid, dat betekent dat zij het zorgaanbod mogen afstemmen op de zorgbehoefte en gezondheidssituatie van de jeugd in hun eigen gemeente. De uitvoering van de JGZ ligt in handen van JGZ-instellingen als consultatiebureaus en GGD'en.

Vaste contactmomenten

Kinderen en hun ouders worden op vaste momenten uitgenodigd voor de preventieve onderzoeken en inentingen. Deze zogeheten contactmomenten zijn gebaseerd op de sleutelleeftijden in de ontwikkeling van kinderen. Aangezien een kind zich in zijn eerste levensjaren snel ontwikkelt, zijn er vijftien vaste contactmomenten in de leeftijdsperiode van 0 tot 4 jaar. In de periode van 4 tot 19 jaar kan worden volstaan met vier contactmomenten. Soms verloopt de ontwikkeling van een kind trager, zijn er gezondheidsproblemen of gaat de opvoeding even niet zoals verwacht. In die gevallen krijgen de ouders de begeleiding die zij nodig hebben en kunnen zij rekenen op extra afspraken of huisbezoeken.

Preventieve onderzoeken

Sneller, eerder en beter: op deze kernbegrippen zijn de preventieve onderzoeken gebaseerd. Immers, hoe eerder JGZ-professionals problemen in de groei of ontwikkeling van een kind onderkennen, hoe sneller ouders en kinderen hulp krijgen. De vroegst uitvoerbare en bekendste screening na de geboorte is de hielprik. In de eerste week na de geboorte neemt een JGZ-professional wat bloed uit de hiel van een baby af. Dit bloed wordt onderzocht op zeventien zeldzame maar behandelbare bloed- en stofwisselingsziektes, zodat ernstige gezondheidsschade kan worden voorkomen. Naast de hielprik krijgen pasgeboren baby's een gehoorscreening. Tijdige behandeling van gehoorproblemen vergroot de kans op een normale taal-spraak ontwikkeling van het kind. Ook op latere leeftijd volgen diverse andere preventieve onderzoeken, zoals het vroegsignaleren van overgewicht, psychosociale problemen, of onderzoek naar oogafwijkingen.

Vaste contactmomenten naar leeftijd

